

Van woestijn naar opstanding

TOM WRIGHT

**VAN
WOESTIJN
NAAR
OPSTANDING**

DAGBOEK VOOR DE VEERTIGDAGENTIJD

j/ark media

Van woestijn naar opstanding
Dagboek voor de veertigdagentijd
Tom Wright

ISBN 978 90 33804 58 8
ISBN e-book 978 90 33804 59 5
NUR 707

Text by Tom Wright. Original edition published in English under the title Lent and Easter for Everyone: From Wilderness to Glory by SPCK Publishing, a wholly owned subsidiary of SPCK Group, London, England. This edition copyright © 2023 SPCK Publishing.

Vertaling: Elijne de Vree
Ontwerp omslag: Corné van der Horst
Opmaak binnenwerk: Gewoon Geertje

De bijbelteksten in deze uitgave zijn, tenzij anders vermeld, ontleend aan de Herziene Statenvertaling © 2010/2016 Stichting HSV.

© 2025 Ark Media
Alle rechten voorbehouden.

Ark Media is onderdeel van Jongbloed Christelijke Media – Leeuwarden

www.jongbloedmedia.nl

INHOUD

Inleiding	9
------------------	----------

Proloog: Jezus in de woestijn

Aswoensdag	De doop van Jezus (Mark. 1:9-13)	13
Donderdag	De verzoeking in de woestijn 1 (Matth. 4:1-11)	17
Vrijdag	De verzoeking in de woestijn 2 (Luk. 4:1-13)	20
Zaterdag	De slang en de liefde van God (Joh. 3:1-3 en 14-21)	25

Week 1: Jezus en de menigte

Maandag	Jezus roept de discipelen (Matth. 4:18-25)	30
Dinsdag	De genezing van de verlamde man (Mark. 2:1-12)	34
Woensdag	De dochter van Jairo en een bloedvloeiende vrouw (Luk. 8:40-56)	38
Donderdag	De wonderbare spijziging (Matth. 14:10, 12-21)	41
Vrijdag	Brood uit de hemel (Joh. 6:14-35)	46
Zaterdag	Jezus geneest een blinde bedelaar (Mark. 10:46-52)	51

Week 2: Jezus in gebed

Maandag	Het Onze Vader (Matth. 5:1-2, 6:5-15)	55
Dinsdag	In de aanwezigheid van God (Matth. 11:25-30)	60
Woensdag	Verheerlijk de Zoon (Joh. 17:1-8)	63
Donderdag	Jezus bidt voor zijn volgelingen (Joh. 17:9-19)	67
Vrijdag	Opdat zij allen één zullen zijn (Joh. 17:20-26)	71
Zaterdag	Gethsémané (Matth. 26:36-46)	74

Week 3: Jezus en zijn vrienden

Maandag	De dood van Lazarus (Joh. 11:1-16)	79
Dinsdag	De Opstanding en het Leven (Joh. 11:17-27)	84
Woensdag	Jezus gaat naar het graf (Joh. 11:28-37)	88
Donderdag	De opwekking van Lazarus (Joh. 11:38-46)	92
Vrijdag	Heb elkaar lief (Joh. 13:31-38)	96
Zaterdag	Gehoorzamen en liefhebben (Joh. 15:9-17)	100

Week 4: Jezus en zijn vijanden

Maandag	Heb uw vijanden lief (Luk. 6:27-36)	104
Dinsdag	Onderwijs op de sabbat (Mark. 2:23-28)	107
Woensdag	De genezing van een man met een verschrompelde hand (Mark. 3:1-6)	111
Donderdag	Overspel en hypocrisie (Joh. 8:1-11)	115
Vrijdag	Het betalen van belasting aan de keizer (Mark. 12:13-17)	118
Zaterdag	De gelijkenis van de landbouwers (Matth. 21:33-46)	123

Week 5: Jezus in de stad

Maandag	Jezus treurt om Jeruzalem (Luk. 13:31-35)	128
Dinsdag	De intocht in Jeruzalem (Luk. 19:28-40)	131
Woensdag	Jezus reinigt de tempel (Luk. 19:41-48)	135
Donderdag	De vraag naar de bevoegdheid van Jezus (Luk. 20:1-8)	138
Vrijdag	Wachten op de Zoon des mensen (Luk. 21:34-38)	141
Zaterdag	Het Laatste Avondmaal (Luk. 22:1-23)	145

De Lijdensweek: Jezus aan het kruis

Maandag	Jezus wordt gevangengenomen (Luk. 22:39-53)	150
Dinsdag	Petrus verloochent Jezus (Luk. 22:54-71)	154
Woensdag	Jezus voor Pilatus en Herodes (Luk. 23:1-12)	158
Donderdag	Pilatus wordt onder druk gezet door de menigte (Luk. 23:13-26)	162
Goede Vrijdag	De kruisiging (Luk. 23:27-49)	166
Stille Zaterdag	De begrafenis van Jezus (Matth. 27:57-66)	171

De paasweek: Jezus in heerlijkheid

Zondag	Eerste Paasdag De opstanding van Jezus (Matth. 28:1-10)	175
Maandag	Tweede Paasdag De grote opdracht (Matth. 28:16-20)	179
Dinsdag	Licht uit de duisternis (2 Kor. 3:18; 4:1-6)	185
Woensdag	Gods enige Zoon (Hebr. 1:1-5)	189
Donderdag	Jezus als de ware mens (Hebr. 2:5-9)	193
Vrijdag	Jezus verschijnt aan Johannes (Openb. 1:9-20)	197
Zaterdag	Het Woord is vlees geworden (Joh. 1:1-18)	201
Over de auteur		207

INLEIDING

De eerste christenen waren *anders*. Anders dan de Grieken en Romeinen, de Egyptenaren en Syriërs met wie ze samenleefden, hun buren en vaak hun eigen families. Ze waren ook anders dan de Joodse families en gemeenschappen aan wie veel volgelingen van Jezus verwant waren, maar dan op een andere manier. De eerste christenen vielen op veel manieren op, maar nog het meest om wat zij ieder jaar weer *deden*. Het eerste concrete bewijs hiervoor is ongeveer driehonderd jaar na de tijd van Jezus ontdekt, maar het gaat duidelijk om een bestaand gebruik.

Het was iets wat ze deden, of beter gezegd: iets wat ze niet deden. Ze namen wat wij nu de veertigdagentijd noemen in acht: een periode van onthouding, van vasten, van schoon schip maken op mentaal, geestelijk en fysiek gebied. Dit alles om zich te kunnen richten op gebed, berouw, heiligheid en hoop in de dagen en weken die voorafgaan aan Pasen.

Deze veertigdagentijd stond niet op zichzelf. Vandaag de dag vieren veel christenen, als ze al vasten, daarna maar één dag Paasfeest. Maar voor de eerste christenen was Pasen een langdurig feest van veertig dagen lang, tot aan de herdenking van Jezus' hemelvaart. Dit boek, dat eindigt met een week vol overdenkingen bij het Paasfeest, wijst lezers op deze grotere werkelijkheid.

Waarom deden de eerste christenen al deze dingen? Wat betekenden die voor hen? En wat zou het voor ons betekenen om eenzelfde soort ritme te volgen?

Het belangrijkste wat ze deden was misschien wel dat ze in de weken voor en na Pasen terugdachten aan het feit dat de wereld-geschiedenis uit twee delen bestaat: de periode voor Jezus' dood en opstanding en de periode erna. Midden in de oude schepping ontstond een nieuwe schepping. Deze gigantische waarheidsclaim gaat in tegen de manier waarop de wereld dacht en nog steeds denkt. Om dit in onze harten, hoofden en levens door te laten dringen, vallen we terug op deze oude traditie van een tijd van inkeer die wordt gevolgd door een tijd van vieren. Ook al leven we nu permanent in de Paastijd – sinds Gods nieuwe schepping is doorgebroken bij Jezus' opstanding en is bekrachtigd door de komst van de Geest – we kunnen deze periode nooit als vanzelfsprekend beschouwen. Pasen moet telkens opnieuw werkelijkheid worden in ons eigen leven. Bij een nieuwe schepping horen nieuwe mensen. De veertigdagentijd in acht nemen en vervolgens Pasen vieren is een prachtige manier om zicht te houden op deze nieuwe werkelijkheid.

Het scherpe onderscheid tussen de veertigdagentijd en Pasen herinnert ons aan een dubbele waarheid die christenen tegenwoordig vaak vergeten.

Allereerst het belang van *inkeer*. Wanneer we door de vreugde van het evangelie overweldigd worden, zien we gemakkelijk over het hoofd dat de wereld nog altijd een puinhoop is, dat de kerk vaak verward en zondig is, en dat wijzelf nog steeds enorm tekortschieten in onze liefde voor God en voor elkaar. Nu zou iemand kunnen zeggen: 'Wat klinkt dat somber! God wil toch dat we vrolijk zijn?' Maar de gave om te treuren wijst ons juist op de ware vreugde van het evangelie. Christen zijn betekent niet dat we doen alsof alles wel in orde is terwijl dat niet zo is. Tot inkeer komen is erkennen dat er dingen niet in orde zijn en dat we ons verwarde verdriet en onze frustraties bij God mogen en moeten brengen. God heeft ons de gave om te treuren gegeven (in navolging van Jezus, die volgens Jesaja 53:3 'een Man van smarten, bekend met ziekte' was) zodat we kunnen delen in Gods eigen verdriet over de voortdurende tragedie van zijn wereld.

Ten tweede het belang van oprecht *vieren*. Het vieren van de Paastijd is geen poging de moed erin te houden in donkere tijden. Met Pasen openen we onze ogen om het licht te zien – en aanvaarden we vol dankbaarheid dat we dag aan dag in dat licht mogen leven. Zodra we de veertigdagentijd op waarde schatten – zodra we echt leren treuren, met ons lichaam én met ons hoofd en hart – kunnen we God prijzen voor Jezus' dood en opstanding, en voor de nieuwe schepping waarin we geplaatst zijn, zonder dat dat goedkoop of triviaal klinkt.

De kerk heeft intuïtief altijd geweten dat wij het beste kunnen worden gevormd tot de mensen die God wil dat we zijn – mensen die anders zijn dan de wereld om hen heen en op die manier getuigen, door rustig en zorgvuldig de verhalen van Jezus' leven, dood en opstanding te doordenken en erover te bidden. Dit boek is erop gericht je daarbij te helpen. Moge God met je zijn op deze reis.

Tom Wright
Wycliffe Hall, Oxford

PROLOOG

JEZUS IN DE WOESTIJN

ASWOENSDAG

De doop van Jezus – Markus 1:9-13

⁹En het gebeurde in die dagen dat Jezus kwam van Nazareth, in Galilea, en door Johannes werd gedoopt in de Jordaan. ¹⁰En meteen toen Hij uit het water opkwam, zag Hij de hemelen scheuren en de Geest als een duif op Zich neerdalen. ¹¹En er kwam een stem uit de hemelen: U bent Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik Mijn welbehagen heb! ¹²En meteen dreef de Geest Hem uit, de woestijn in. ¹³En Hij was daar in de woestijn veertig dagen en werd verzocht door de satan; en Hij was bij de wilde dieren, en de engelen dienden Hem.

Een bekende filmmaker had een enorm juridisch conflict met de man die jarenlang zijn mentor was geweest. De jongere man kon gewoon niet met kritiek omgaan en liet de persoon die hem zo vaak had geholpen, uiteindelijk links liggen. Toen alles achter de rug was, vatte een goede vriend het echte, onderliggende probleem als volgt samen. ‘Het draaide allemaal om een onbarmhartige vader,’ legde hij uit, ‘en een zoon die zocht naar bevestiging en liefde.’ Het gebeurt steeds opnieuw, in families, bedrijven, overal. Veel kinderen in onze wereld groeien op zonder dat een

vader ooit tegen ze zegt (met woorden, blikken of aanrakingen): ‘Jij bent mijn geliefde kind’, laat staan: ‘Ik ben blij met jou’. In de westerse wereld vinden vaders, zelfs degenen die dit soort dingen vanbinnen wel degelijk denken, het vaak ongemakkelijk en moeilijk om onder woorden te brengen hoe blij ze met hun kinderen zijn. Jammer genoeg kiezen velen van hen het tegenovergestelde pad: stemverheffing, woede, keiharde afwijzing, met deuren slaan.

Het hele christelijke evangelie kan hierin worden samengevat: wanneer de levende God naar ons kijkt, naar elke gedoopte en overtuigde christen, dan zegt Hij tegen ons wat Hij die dag tegen Jezus zei. Hij ziet ons niet zoals we van nature zijn, maar zoals we zijn in Jezus Christus. Het lijkt soms onmogelijk, zeker voor mensen die zoiets nooit van hun aardse ouders hebben gehoord, maar het is waar. God kijkt naar ons en zegt: ‘Jij bent mijn geliefde kind. Ik ben dolblij met jou.’ Hoe is dit mogelijk? Om dat uit te leggen moeten we kijken naar het hele verhaal van Jezus, en vooral naar zijn dood en opstanding. Maar dit is waar het christelijke evangelie over gaat.

Dat God ons liefheeft, is waar om één simpele maar diepgaande reden: Jezus is de Messias, en de Messias vertegenwoordigt zijn volk. Wat voor Hem geldt, geldt ook voor zijn volk. Het woord ‘Messias’ betekent ‘gezalfd’, en in dit verhaal wordt ons verteld hoe Jezus werd gezalfd met de heilige Geest en apart werd gezet als de Zoon van God. In een aantal bijbelgedeeltes, waaronder het gedeelte dat weerklinkt in de woorden die de stem uit de hemel hier spreekt (Ps. 2:7), wordt de Messias ‘Zoon van God’ genoemd. Hoewel de eerste christenen al snel ontdekten dat Jezus op een nog diepgaandere manier Gods Zoon was, hielden zij met volle overtuiging vast aan zijn messiasschap. Omdat Jezus de Messias was en is, sprak God hen aan – en spreekt Hij ons vandaag aan – zoals Hij Jezus bij zijn doop aansprak. Zonder die woorden van God horen wij in onze gedachten vaak alleen maar deuren die worden dichtgeslagen.

Markus vertelt het verhaal in plechtige taal, in navolging van het Oude Testament: ‘En het gebeurde’ en ‘Hij zag de hemelen

scheuren'. Wanneer we teruggaan naar de bijbelse wortels, ontdekken we wat het betekent dat Hij 'de hemelen zag scheuren'. Het betekent niet dat Jezus ver boven zich in de lucht een klein deurtje open zag staan. 'Hemel' betekent in de Bijbel vaak de geestelijke dimensie van God achter onze dagelijkse werkelijkheid. Het is alsof er vlak voor onze neus ineens een onzichtbaar gordijn wordt weggetrokken, zodat we in plaats van bomen, bloemen en gebouwen – of, in Jezus' geval de rivier, de zandwoestijn en de menigte – een heel andere werkelijkheid om ons heen zien.

Een groot onderdeel van het christelijke geloof is leren leven in deze andere werkelijkheid, ook al zien we die niet. Soms wordt het gordijn op beslissende momenten weggetrokken, en dan zien of horen we wat er werkelijk gebeurt. Maar meestal wandelen we op basis van vertrouwen, niet op basis van wat we kunnen zien. Een van de dingen die Markus tegen ons wil zeggen, is dat we Jezus' leven op die manier moeten begrijpen. Kijk naar dit verhaal, zegt Markus, kijk naar dit leven en leer daarin de hemelse werkelijkheid, de stem uit de hemel te herkennen. Leer deze woorden te horen alsof ze tot jou gericht zijn. Laat je door deze woorden veranderen, laat je vormen tot een nieuwe mens, zoals God je heeft bedoeld. Ontdek in dit verhaal wat normaal gesproken verborgen is: de hemelse dimensie van Gods wereld.

De eerste christenen die dit gedeelte lazen, geloofden natuurlijk ook dat hun eigen doop in Jezus de Messias het moment was waarop voor hen het gordijn werd weggetrokken en deze woorden tot hen werden gesproken. In de kerk van vandaag moeten we op zoek gaan naar manieren om dit geloof tot leven te brengen in onze eigen dooprituelen en ons onderwijs over de doop.

Wanneer we dat doen, zijn we, net als Jezus, toegerust om de woestijn in gezonden te worden. Jezus doorleeft het grote verhaal van Israëls uittocht uit Egypte en de reis door de woestijn naar het beloofde land. En juist omdat Hij Gods Zoon is, leidt Jezus' weg langs dorre en droge paden, dwars door verzoeking en schijnbare mislukking. Zo zal het ook voor ons zijn. Als we onze reis